

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 106/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. februára 2014 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť D. B., zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, vo veci namietaného porušenia jej základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 12 CoE 297/2012 z 23. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť D. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. augusta 2013 doručená sťažnosť D. B. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátkou JUDr. Tatianou Vorobelovou, Bajzova 2, Košice, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 19 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 10 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1

Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 CoE 297/2012 z 23. apríla 2013 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“ alebo „napadnuté rozhodnutie“).

Z obsahu sťažnosti a z príloh k nej pripojených vyplýva, že sťažovateľka je účastníčkou exekučného konania (v procesnom postavení povinnej) vedeného súdnym exekútorom JUDr. Ladislavom Kováčom, PhD., Južná trieda 93, Košice (ďalej len „súdny exekútor“), pod sp. zn. EX 1280/07. V označenom exekučnom konaní sa sťažovateľka návrhom podaným podľa § 57 ods. 1 písm. h) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov domáhala zastavenia exekúcie vzhľadom na to, že sú u nej pomery odôvodňujúce jej zastavenie, pretože okrem starobného dôchodku nemá žiaden iný príjem a vlastní iba nepatrné podiely na nehnuteľnostiach nachádzajúcich sa v katastrálnom území..., ktoré sú na trhu nepredajné. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) uznesením sp. zn. 4 Er 620/2007 z 20. júla 2012 (ďalej len „uznesenie okresného súdu“) návrh sťažovateľky na zastavenie exekúcie zamietol. Proti tomuto uzneseniu podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozhodnutím tak, že uznesenie okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu na zastavenie exekúcie v súlade s § 219 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku ako vecne správne potvrdil, a o trovách odvolacieho konania rozhodol tak, že účastníkom nepriznal právo na ich náhradu.

Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka podľa čl. 127 ods. 1 ústavy sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením označených práv odôvodňuje takto:

„Výkonom exekúcie proti mne za situácie, kedy mi neostáva na živobytie, dochádza k porušovaniu môjho ústavného práva, a to práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti zakotvenej v čl. 19 ods. 1 Ústavy SR. Všeobecné súdy právny predpis nesprávne vykladali, čím postupovali v rozpore s právnymi predpismi...“

Tak ako podotkol porušovateľ, v exekučnom konaní má oprávnený právo na vymoženie pohľadávky na základe právoplatného a vykonateľného rozhodnutia súdu.

Ja mám však tiež právo na ľudskú dôstojnosť, čo som v odvolaní uviedla, avšak porušovateľ sa s tým nevysporiadal a neporovnal tieto práva s tým, ktoré právo má prednosť...

Ako sťažovateľka namietam porušenie základného práva na súdnu ochranu (spravodlivý proces) podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 Dohovoru. Namietam, že boli porušené moje základné ústavné práva zakotvené v čl. 19 ods. 1 Ústavy SR, čl. 10 Listiny základných práv a slobôd.

Všeobecné sudy nepostupovali správne pri výklade a aplikácii ustanovení právneho predpisu na konkrétne okolnosti individuálneho prípadu tak, aby zisťovali obsah a zmysel právnej normy uplatňovaním jednotlivých metód právneho výkladu. Viazanosť štátnych orgánov zákonom v zmysle čl. 2 ods. 2 Ústavy SR totiž neznamená výlučnú a bezpodmienečnú nevyhnutnosť doslovného gramatického výkladu ustanovení. Všeobecné sudy príliš formalistickým prístupom k prejednávanému prípadu odňali mi súdnu ochranu.“

Na základe uvedenej argumentácie sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 12 CoE/297/2012 uznesením zo dňa 23. 4. 2013, č. k. 12 CoE/297/2012-37, ktorým potvrdil uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves z 20. 7. 2012 č. k. 4 Er/620/2007-28 porušil právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1, čl. 19 ods. 1 Ústavy SR právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 10 Listiny základných práv a slobôd.

Uznesenie Krajského súdu v Košiciach č. k. 12 CoE/297/2012-37 a uznesenie Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k. 4 Er/620/2007-28 z 20. 7. 2012 sa v plnom rozsahu zrušujú a vec sa vracia na nové konanie a rozhodnutie.

Sťažovateľke sa priznáva náhrada trov právneho zastúpenia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98). Dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť je tiež absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých navrhovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (m. m. III. ÚS 263/03, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06).

Sťažovateľka sťažnosťou namieta porušenie svojho základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a čl. 10 ods. 1 listiny, základného práva

na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým uznesením krajského súdu.

1. K námietke porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania sťažnosti preskúmal časť sťažnosti, ktorou sťažovateľka namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením krajského súdu.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch.

Ústavný súd si pri výklade práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. IV. ÚS 195/07).

Ústavný súd sa pri predbežnom prerokovaní tejto časti sťažnosti sústredil na posúdenie otázky, či možno považovať uznesenie krajského súdu za ústavne udržateľné a akceptovateľné z hľadiska námietok, ktoré sťažovateľka proti nemu uplatnila.

V tejto súvislosti ústavný súd považuje za potrebné poukázať na to, že v súlade so svojou konštantnou judikatúrou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96).

Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, IV. ÚS 16/09).

V nadväznosti na namietané porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd zdôrazňuje, že ich integrálnou súčasťou je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03). Do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nepatrí právo účastníka dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (m. m. I. ÚS 97/97), resp. toho, aby súdy preberali alebo sa riadili výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorý predkladá účastník konania (m. m. II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03, IV. ÚS 340/04).

Na základe takto vymedzených východísk ústavnoprávneho prieskumu a v rozsahu sťažovateľkou nastolených námietok ústavný súd pristúpil k preskúmaniu uznesenia krajského súdu. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na odôvodnenie uznesenia krajského súdu, ktorý po tom, ako v jeho úvodnej časti rekapituloval podstatný priebeh exekučného konania, podstatný obsah uznesenia okresného súdu a argumentáciu sťažovateľky v priebehu konania o zastavení exekúcie, následne v časti relevantnej pre toto konanie uviedol:

„V citovanom ustanovení [§ 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku, pozn.] je zakotvený princíp ochrany povinného spočívajúci v povinnosti súdu zastaviť exekúciu, ak priebeh výkonu rozhodnutia ukazuje, že výťažok, ktorý možno v exekúcii dosiahnuť, nepostačí ani na úhradu trov exekúcie. Tento princíp je v zjavnom rozpore s právom oprávneného na vymoženie pohľadávky, ktorá mu bola priznaná právoplatným a vykonateľným exekučným titulom, preto je k jeho využitiu potrebné pristupovať s náležitou opatrnosťou. Je pritom vecou súdneho exekútora preskúmať v exekučnom konaní majetkové pomery povinného, tieto vyhodnotiť a na základe takto zisteného skutkového stavu podať podnet na zastavenie exekúcie pre nemajetnosť povinného.

Ak povinná v návrhu na zastavenie exekúcie a v podanom odvolaní tvrdí, že je nemajetná, je toto tvrdenie potrebné preukázať v prebiehajúcim konaní, aby nedošlo k zmareniu práva oprávneného na vymoženie priznanej pohľadávky. Konštatovanie nemajetnosti povinného v exekučnom konaní musí byť vždy založené na objektívnych zisteniach a relevantných dôkazov a nemôže byť výsledkom subjektívneho názoru povinného, pretože jeho záujmy v exekučnom konaní sú v zjavnom rozpore so záujmami oprávneného.

Skutočnosť, že v predmetnom exekučnom konaní môže dôjsť k úspešnému vymoženiu pohľadávky oprávnenej, potvrdil aj samotný súdny exekútor vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu. V konaní bolo preukázané, že povinná je vlastníčkou motorového vozidla... a podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností nachádzajúcich sa v k. ú... Navyše, je poberateľkou starobného dôchodku, z ktorého sú jej mesačne vykonávané zrážky za účelom uspokojenia pohľadávky oprávnenej, a teda v exekúcii priebežne dochádza k uspokojeniu nárokov oprávnenej. Za daného stavu nemožno konštatovať nemajetnosť povinnej.“

Krajský súd sa v odôvodnení napadnutého rozhodnutia stotožnil s právnym názorom okresného súdu v tom, že v okolnostiach danej veci neboli splnené zákonné podmienky na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku. Bol toho názoru, že v danej veci boli dostatočne zistené majetkové pomery povinnej, na základe ktorých bol opodstatnený záver o nesplnení podmienok na zastavenie exekúcie podľa sťažovateľkou označeného ustanovenia Exekučného poriadku. Z odôvodnenia uznesenia krajského súdu je tiež zrejmé, že sa primerane vysporiadal s jednotlivými odvolacími námietkami sťažovateľky. Na základe týchto skutočností ústavný súd konštatuje, že právny záver krajského súdu spolu s právnym záverom okresného súdu nie je založený na svojvoľnej interpretácii, prípadne aplikácii ustanovenia Exekučného poriadku. Krajský súd v spojení s okresným súdom v odôvodnení napadnutého rozhodnutia uviedol argumentáciu, ktorá dostatočným spôsobom odôvodňuje jeho záver o nesplnení zákonných podmienok na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku, preto nejde o rozhodnutie, ktoré by bolo zjavne neodôvodnené, a preto ústavný súd považuje namietané uznesenie krajského súdu za ústavne udržateľné.

Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ďalej uvádza, že závery krajského súdu sú dostatočne odôvodnené, nemajú znaky arbitrárnosti, sú logické a vyplývajú z relevantných skutkových zistení, možno k nim dospieť aplikáciou a výkladom príslušných ustanovení Exekučného poriadku. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, v ktorej už uviedol, že postup súdneho orgánu, ktorý koná v súlade s procesnoprávnymi a hmotnoprávnymi predpismi konania v občianskoprávnej alebo trestnoprávnej veci, nemožno považovať za porušenie základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy alebo práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama o sebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny

výklad § 57 ods. 1 písm. h) Exekučného poriadku krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje.

Ústavný súd, opierajúc sa o tieto závery, vo vzťahu k námietkam sťažovateľky o porušení jej základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru konštatuje, že krajský súd v sťažovateľkinej veci rozhodol tak, že nie je reálne predpokladať, aby po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie bolo možné prijať záver o porušení obsahu sťažovateľkou označených práv. Sťažnosť bolo preto potrebné v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

2. K námietke porušenia základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a podľa čl. 10 ods. 1 listiny

K námietke porušenia základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a podľa čl. 10 ods. 1 listiny uznesením krajského súdu ústavný súd s poukazom na svoju ustálenú judikatúru uvádza, že o prípadnom porušení sťažovateľkou označených hmotných práv by bolo možné v zásade uvažovať len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 ods. 1 ústavy alebo v čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (m. m. I. ÚS 194/2010, I. ÚS 325/09). Medzi obsahom označeného základného práva podľa čl. 19 ods. 1 ústavy a podľa čl. 10 ods. 1 listiny na jednej strane a napadnutým uznesením krajského súdu na strane druhej neexistuje relevantná príčinná súvislosť, preto bolo potrebné sťažnosť aj v tejto časti posúdiť a odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd nezistil porušenie sťažovateľkou označených práv a sťažnosť bola z už uvedených dôvodov odmietnutá, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľky v uvedenej veci (návrhu na zrušenie napadnutého uznesenia krajského súdu, uznesenia okresného súdu a priznania náhrady trov konania) stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. februára 2014